

Війна

Яків Щоголів

Деся гримнув гук, — пішла луна;
Усюди чуть: "Війна, війна!"
Говорять: "Все заснуло й спить,
Так треба землю розбудить".
Її ж не збудиш ти нічим,
Коли не пустиш дим і грім,
По всіх усюдам ніччю й днем
З гармат, начинених огнем.
Говорять: "Плоду в її нема,
І тільки кидаєш дарма
По ріллю чорному зерно,
Щоб і не сходило воно;—
Так треба землю кров'ю влить,
Щоб почала вона родить!"
Війна війна! Візьми й рушай,
Готуйся кинуть рідний край
І йди, куди тебе зовуть,
Щоб вічну славу роздобуть;
А славу певно знайдеш ти,
Хоч би про тебе мав лягти
На місці пліка і не вчуть,
Як мертвих славити почнуть.
Осінній вечір. Бачу я:
Зібралась можная сім'я,—
Веселий гомін, грища, сміх;
А онде, одаль від усіх,
Шепоче вродниці своїй
Щасливий юнак: "Вір, я твій!"
Так вчула вродниця: "Война!"
І стала враз — як смерть вона...
По стернях батько плуг веде,
Важка робота хутко йде
І рівно ріжеться земля,
Бо син оранням заправля.
Не руш сих орачів: їх піт
Дає сім'ї покій і світ!
О ні! Молодший хай іде

Туди, де мертвих слава жде!
Відкільсь вітрець мені подув;
Я ніжний голос струн почув;
Іду під вікнами і жду,
Що ось музику десь знайду.
В вікно заглянув: поза склом
Віола стогне під лучком...
Схиливсь над нею юнак-грач
І слуха струн таємний плач...
Прощайся з тралом, чарівник:
Ти в полі вчуєш інший дзик
І знайдеш славу не таку,
Яку ти мав знайти в лучку,
Хоч, може, повний клятьби й мук,
До грала вернешся без рук...
Сурмлять у сурми. Як з води,
Встають і тягнуться ряди
Вояк... Страшна настала мить:
З гармат ударило; летить
Без ліку ядер по рядах
І рве їх тут, і рве їх там!
А де рвонуло — полічи
Тих, що упали, як м'ячі.
Так нащо їх лічить тепер?
Той вартий слави, хто умер,
Хоч не прийшлось йому і знать,
За що був винний помирать...
З країв чужої сторони
Ідуть вояки із війни, —
Так стільки тих уже нема,
Хто кров свою пролив дарма?
А теж їх рідні будуть ждять,
Щоб, руки зціпивши, скажуть:
О, будь ти проклята, війна,
І хто дарма тебе вчина!